

ORADEA-MARE (NAGYVÁRAD)
18 decembre st. v.
30 decembre st. n.

Ese în fiecare duminică.
Redacțiunea :
Strada principala 375 n.

Nr. 51.

A N U L XXIV.
1888.

Prețul pe un an 10 fl.
Pe $\frac{1}{2}$ de an 5 fl.; pe $\frac{1}{4}$
de an 2 fl. 70 cr.
Pentru România pe an 25 lei

Mircea Vasiliu Stănescu.

»Inzădar o țineau în brațele lor principele și regele. Ei putură să-și dică în sfârșit cu S. Ambrosiu: »Stringebam brachiis, sed jam amiseram, quem tenebam.« (Stringeam în brațe, dar acum perdui pe cine îmbrățișam.) Regina dispare din aceste îmbrățișări călduroase, mărtea fiind mai tare, a răpit-o dela noi și din mâinile regelui.« Sânt cuvintele lui Bossuet la mărtea Henrietei, regina Angliei.

Inzădar îl țineam noi: soția, fratele și amicii, inzădar îl reclamă națiunea și interesul public. mărtea ni-l răpi, îl smulse cu neindurare din mijlocul nostru, și de acum numai suvenirea faptelor sale românești și chipul lui zugrăvit ne va reprezintă inteligenta figură marțială a lui Mircea Vasiliu Stănescu!

Teribil adevăr!

»Omu-i ca un verme, ce 'n țărână pare

»Un minut vederei și lucind dispare.«

Da, o formă destinată a perie omul pe pământ. Distrugerea lui este prețul echilibrului între progresul indefinit și decadența continuă în lume. El inse și în mijlocul distrugerilor parțiale și generale și conservă personalitatea și-ș perpetuă existența sa. Nemuritor ca fenixul, omul se pare murind numai pentru a scote din chiar cenușa sa o viață nouă mai animată. Distrugerea devine pentru densul elementul unei alte existențe, generațiuni nouă se nasc peste

generațiunile putrede, societățile, asemenea plantelor, cresc peste sfărătorele de ruine și prin mijlocul mormintelor: mărtea alimentează viața.

Romanii simbolisau adevărul acesta prin a vizita mormintele străbunilor, de unde primiau inspirațiunea pentru o viață mai bună și mai virtuosoasă; și biserica creștină îl confirmă prin pomenele morților, care le seviresc familiile în anumită și în tot anul pe la mormintele lor. Mai mult, biserica a instituit un cult special pentru a perpetua memoria persoanelor, care au escelat prin meritele și virtuțile lor creștinești, presintându-le ca *modele demne de imitare*. Aceștia sânt Sântii bisericii.

Fără Sânti, fără oameni cu abnegațiune și devotați până la mărte evangheliei, biserica nu ar fi obținut triumful splendid, prin care și-a asigurat dominațiunea universală. Așa și națiunile s'au ridicat și vor înălță numai prin bărbății desinteresati și resoluți în lupta națională și prin cultul acestora, punându-i ca modele înaintea generațiunilor tinere. Aceștia sânt, bărbății naționali.

În rëndul acestora a fost și a luptat cu statornicie totă viața sa Mircea Vasiliu Stănescu. Prin mărtea lui națiunea a perdut pe luptătorul intrepid, care nu șcica de capitulare, ci în totdeauna ținea sus stindardul național. Mândru de originea sa, mândru în sințemițele, cuvintele și în faptele sale, în el eră mândria națională intrupată!

Mircea Vasiliu Stănescu.

Mircea Vasiliu Stănescu, descinde dintr'o familie veche din România, *Stanu*, care pe la mijlocul vécuii trecut a emigrat în Ungaria, așezându-se în comuna Ghioroc în promontorul Aradului. Părintele seu Atanasiu Stanu, al cărui nume familiar sârbii l'au schimbat în Stanovicu, eră om cu carte, studiase drepturile în Késmárk și teologia în Carlovêț, a funcționat ca preot în comuna Micălaca, lângă Arad, până la 1873, când a murit.

Mircea V. Stănescu s'a născut la 23 februarie 1841 în Arad. Remânend de mic fără mamă, îngrijirea pentru creșterea sa a purtat-o moșul seu după mamă Vasiliu Szombati de Rimaszombat, parochul Aradului. El și-a făcut studiile gimnasiale în Arad, escelând între colegii sei prin talentul și diligența sa. După terminarea studiilor gimnasiale, a studiat dela anul 1859 drepturile la universitatea din Viena și cea din Peșta, precum și științele teologice în seminarul din Arad în curs de un an și jumătate. În anul 1864 a făcut esamenul de stat și în 1866 censura de avocat, în care an căsătorindu-se cu Elisa Machi Versiganu, soția veduvită, care împreună cu noi deplânge pierderea lui, a deschis cancelărie advocațială în Arad.

Avocat de profesiune, Mircea V. Stănescu și-a întins activitatea sa pe toate terenurile vieții publice, strălucind prin superioritatea inteligenței, puterea spiritului și pasiunea gloriei. Cancelăria lui foarte cercetată, eră adevărată școlă atât pentru publicul, care îi cerea consiliile, cât și pentru candidații, cari făceau practică advocațială la densus. Stănescu eră un jurisconsult eminent, un avocat în sensul strins al cuvântului, eră nu carciocar seu un făcător de treburi. Eră om de trebă la vorbă, om de mirat la înțelepciune de sfaturi și de vorbă, cum ar dice în limba sa cronicarul nostru Miron Costin.

Puțini, din generațiunea actuală la noi, înțeleg, cum Stănescu a înțeles nobilul legat ce-l lăsă posterității geniul lui Ienăchiță Văcărescu:

- »Urmașilor mei Văcărești,
- »Las voue moștenire:
- »Creșterea limbii românești
- »Și-a nației iubire.»

Âncă nici nu părăsise bancele școlii, eră încă student, când inima lui Mircea V. Stănescu se aprinse de focul iubirii pentru cultivarea limbii naționale. »Muguri« almanach pe anul 1859 edat de el cu concursul junimei clericale și gimnasiale din Arad, de și din punct de privire literar nu are vr'un merit deosebit, ne presintă inse oglinda ideilor și simțemintelor nobile, care împodobiau tinerimea română nainte de acesta cu trei-patru decenie. Aci întimpinăm primile încercări literare a lui Mircea V. Stănescu, Atanasiu M. Marienescu, Ioan Goldiș, Iulian Grozescu și alții.

În acelaș an Stănescu a mai publicat o colecțiune de poezii naționale sub titlul: »Buchet de simțeminte.« În anul 1860 a publicat cu tiparul Mechitaristilor în Viena o broșură cuprinzând »Povești populare« cu note explicătore. Acesta e prima colecțiune de povești populare în literatura noastră, după »Povestea vorbeii« lui Anton Pan. Inceputul e făcut. Stănescu merge înainte. Dela anul 1861 succesive până la 1879 a scos mai multe diare satirice, precum: »Tutti-frutti«, »Strigoii« și »Gura-Satului« care a primit-o în anul 1870 dela dl Iosif Vulcan. În 1871 a tipărit »Calendarul babelor.« Și în 1873 a scris o gramatică românească în limba germană, tipărită în Peșta. Stănescu nu numai lucră singur cu ardore pe câmpul literaturii naționale, dar indemnă și pe alții, aducând chiar gertfe materiale pentru incurajarea

lor. În anul 1869 a publicat cu cheltuiala sa poeziile regretatului nostru poet tiner Iulian Grozescu.

Acest fel eră avocatul Mircea V. Stănescu. Cultivător și părtinitor zelos al literaturii naționale, din casa lui nu lipsia cartea și gazeta românească; aci datinele și moravurile strămoșești aveau templul lor și caritatea creștină altarul seu. Român bun, creștin bun, devisa lui eră: »Utraque clarescere pulchrum.« (E frumos a escelă întru amândouă.)

Cu introducerea constituționalismului politic și bisericesc lui Stănescu i-se deschide câmpul luptelor parlamentare. Românii din cercul Chișineului îl aleg în două rânduri cu unanimitate (1869 și 1872) ca reprezentant al lor în camera din Budapeșta. A luat parte activă în toate corporațiunile și adunările bisericești, în sinode și în congres, precum și în adunările municipale ale Aradului, unde el ni-a dat probe elocvente despre talentul seu oratoric. Stănescu eră orator popular și parlamentar. Figura lui dreptă, fruntea lui înaltă, strălucindă, ochii lui schinteitori, tradau pe omul pasionat pentru gloria cuvântului. Discursurile lui nu sunt adieri de zefir, ci furtună, care restornă. Ironia, satira, lovitura nu sunt desprețuite, dar de comun în refrângerea argumentelor contrare el se servia de argumentele logice. »Între toți oratorii din congregațiunea orășenească, Stănescu pune mai mare temei pentru arangiarea și predarea oratorică a discursurilor sale. Din cuvintele sale se cunoșce omul de o alésă cultură europenă.« Aceste le aflăm însemnate despre el în calendarul ilustrat (Aradi képes naptár) pro 1887.

Ca politic Mircea V. Stănescu a urmat cu consecuență programul partidului național român. Și nu odată a fost ținta atacurilor celor mai violente în presa maghiară. Intransigent în ideile și principiile sale, și perzând unul după altul, pe amicii sei de principie: Iosif Popovicu, Alesiu Popovicu, Nicolae Philimon, Iosif Botto, Mircea V. Stănescu se retrage din politica militantă și și desvôltă activitatea sa pe terenul social-economic. Societatea »Progresul«, institutul de credit și economii »Victoria« sunt rezultatele concepțiunilor sale.

Când inse cauza comună îl reclamă, el în totdeauna sta gata cu servițiul seu. Iubirea pentru națiunea sa îl făcea, ca ore-cum singur să se anihileze pe sine. Adversarilor sei personali cari uriau într'ensul pe redutabilul censor, el li respundea cu acele accente melodiöse, cari denotă figura măreță a lui Pan: »Dicitu că Stănescu a greșit: eu primesc, căci ce este numele meu în cumpăna unde se otăreșce sôrtea nației mele! Da, să pără acest nume, numai nația mea să fie scăpată.«

Cu astfel de simțeminte nobile și cugetări generöse s'au distins între contimporanii sei și și-a terminat viața sa laboriösă Mircea V. Stănescu. În novela »Gonitul de sôrte« din »Muguri« pare că el și-a descris imaginea sôrtei sale, sfîrsind cu aceste cuvinte profetice:

- »Aici zace . . . fostul general,
- »Ce a fost bătut ca mine
- »Pe lume de flagelul
- »Hasardului fatal.«

»Acesta născu o faimă foarte mare în urbe, și faima adună mii de ômeni la ingropăciunea lui, dintre cari foarte mulți plânseră pe *Gonitul de sôrte*, și se mirară de constanța lui bravă.«

Brav și drept ai fost în viață, cu dreptii să te odihnești, suflet mare!

Gândurile mele.

Se, palide de trudă,
Se duc gândurile mele
Jos pe mii și mii de termuri,
Sus prin regiuni de stele

Povestind cu mândrul codru
Despre țiile ce nu-s,
Despre ochese isvóre,
Despre toate ce s'au dus . . .

Sdrântuiți de sóre, norii
Urmărescu-le 'n pădure,
Umbra lor sub paltini móre,
Ori sub florile de mure,

Unde-odată stam cu draga,
Povestind de-al nostru dor,
Ascultând dulcele ropot
Al pré dulcelui isvor.

De speranțele din urmă
Aninat ca vântu 'n trestii,
Sufletu-mi le urmăreșce
Pe aripa slab'-a vestii

Și le vede cum prin frunze
Risipite se abat,
La recórea umbrei móle
Sub frunzișul tremurat.

Tincuite in privazul
Dorului nebun de ape
Ele din adânc intr'una
Cer cu raze să s'adape,

Când pe-oglindea apei clare
Lunecă incetișor,
Adâncindu-se in tine,
Sfinte codru, sfânt isvor !

Dornice cum sânt din fire,
Ele-ar vré să te tot pască,
Dar' nu pot precum li-e vrerea
Din adâncu-ți să se nască.

Precum nu mai pot iubito,
Să me nasc a doua óră
Din căldura fericirii,
Și din ochiu-ți de fecióră.

Traian H. Pop.

C i c e r o n .

— Schiță dramatică in 5 acte. —

(Urmare).

A C T U L V .

Forul cel mare al Romei.

Scena I.

Cicéron, la tribună; Pompei, Veres, Quintilian, Hortensiu, Pison, Dexion, Advocați, Senatori, Judecători, Cavaleri, Popor, in giurul tribunei. Octavia, Tiesta și róbe, in drépta, pe un cerdac de marmoră.

Toți. (Aplaudând). Bine! pré bine! urméză Cicéron!

Cicéron. Veres iese din palatul seu, insufletit de toate furiele fără-de-legei și a barbariei; se iveșce in piața publică, și chiamă pe căpetenii inaintea jude-

cății sale; ei vin fără bănuielă, fără grijă. De îndată el pune să incarce cu lanțuri pe acești nenorociți, cari, incredându-se in nevinovăția lor, cer dreptate pretorului și-l întrebă pentru ce sânt astfel pedepsiți? »Acésta-i, le respunde densusul, pentru că ați vëndut dușmanului corăbiile nóstre.« Toți, ingroziiți, strigă că e minciună! Tótă lumea se miră, cum un așa om pôte avé atâta nerușinare, încât să arunce vina asupra altora și nu asupra-și, pentru așa grozăvii ce nu erau decât isbânda sgârceniei sale! . . . un om de sama lui Veres, pus de judecata poporului in rëndul haiducilor și fejuitorilor, să îndrăznescă a invinovăți pe alt-cineva de ceea-ce numai el erá vrednic a făptui! . . . Cleomen, erá și el părtaş in astă pricină, — dar unde-i Cleomen, se întrebă lumea? . . . — Étă-l alătura cu pretorul, vorbindu-i tainic la ureche, cum avea obiceiul de a face in totdeuna! Ómenii cei mai cinstiți, cei mai insemnați din orașul lor sânt puși in lanțuri grele, in vreme ce Cleomen, drept respłata slujbelor lui murdare, e prietenul și credinciosul pretorului! Și fără un martur invinuitor să se sugrume atăția ênși? Se infașeză in sfêșit unul! acesta erá un mișel, numit Turpion, pedepsit sub cărmuirile de mai nainte, bine croit pentru tréba blăstemată cu care il însârcinase puternicii, și cunoscut de toți ca uneltă a mișelilor, a tuturor faptelor josnice, a tuturor jafurilor lui Veres . . . Rudele, prietenii nenorociților infierăți, alerg la Siracuza, loviți de ingrozitórea veste; ei vęd pe copiii lor doborâți sub greutatea fierelor, indurând, o Veres! pedepsa nerușinatei tale pofte de aur . . . Când se infașeză, ei cer pe fiii lor, îi apără in gura mare, și cu țipete sfășietóre, in genunchi, cer mila, dreptatea ta, ca și când tu ai fi avut-o vr'odată! . . . Acolo se vędu acest om albit de vreme Dexion din Tindaris, unul dintre cei dintei nobili, care mai nainte te-a găzduit la densusul, pe care l-ai numit dragul teu ospetător! Și nici ospetarea, nici nenorocirea lui, nici rëndul inalt ce ține intre apetătorii țerii, nici bêtăneta-i, nici lacrămile-i, n'au putut să-ți smulgă, o clipă macar, din tine, simțul omenesc . . . Dar Eubulid, nu mai puțin insemnat, nu mai puțin cinstit și prețuit, care pentru că in apetarea lui a pomenit numele lui Cleomen, a vędut cum din porunca ta i s'a sfășiat vestmintele de pe densusul, lăsat fiind aprópe gol in mijlocul pieței. Și ce mijloc de indreptare mai remânea dar? — Opresc, dice Veres, ca cineva să pomenescă numele lui Cleomen. — Dar pentru apetarea mea e de trebuință . . . — Va muri, cine-l va cricni! — Dar n'aveam ostași pe corabia mea. — Invinovătesci pe pretor? lictori! să-i pice capul sub secure! Judecători, étă cum vorbiá Veres. Niciodată el n'a făcut amenințări mai mici.

Hortensiu. Ne-adevăr! din potrivă . . .

Voci. Taci Hortensiu! Să vorbescă Cicéron.

Pison. Are dreptate!

Hortensiu. Cine?

Pison. Cicéron, pe care l'am urmat in Siracuza . . . și m'am incredințat . . .

Hortensiu. Tu?!

Pison. Așá! vędusem că cu toate bacsișurile tale me 'ntindeam adesea-ori de fóme . . . și mi-am dis: decât să rábdi slujind o secatură. mai bine să piei alătura cu un voinic . . .

Hortensiu. Tidvă gólă ce ești! ț-ai găsit omul!

Pison. Șciu mai bine decât tine că tidva-mi nu prețueșce un sextestiu, dar Cicéron, mergând in orașul lui Veres, avea mai multă trebuință de un braț puternic, decât de un cap gros ca al teu . . . De-aceea i-am cerut să me primescă intre ómenii lui, și . . .

Voci. Tăcere! tăcere! să urmeze Cicéron!

Hortensiu. Dar ve inșelă cu cuvintele-i meșteșugite . . .

Voci. Tu ne înșeli! tu! tăcere!

Ciceron. Ascultați, în numele omenirii, mai ascultați batjocurile făcute supușilor noștri; ascultați povestirea nenorocirilor lor . . . Printre acești nevinovați supuși pedepsei, se află de asemenea Heracliu din Segesta, sicilian de cea mai înaltă familie, pe care slăbirea vederilor sale l'a împiedecat de a se duce pe vasul seu, și care avea chiar invoirea de a sta în Siracuză. Negreșit, Veres, acesta n'a putut fi vinovat; el n'a putut nici să vîndă, nici să părăsescă corabia, pe care nu se află. Ce-ți pasă! tu pui în rîndul osîndiților pe cel ce nu-l poți invinovați, chiar pe nedrept, de cea mai mică călcare de lege. Și când, înaintea judecării tale, Veres, acești nenorociți căutau mijlocele lor de îndreptare, lictorii tei îi loviau cu vergele peste ochi . . . Lacrămile atîtor mame ce se tîrîiau la picioarele tale, aveau mai puțină inriurire asupra-ți, decât desmiardările unei femei pierdute, care izbăvia de ori ce invinuire, în totdeauna, pe mișelul Cleomen! — Judecători! inchipuiți-ve desnădăjduirea sicilienilor cei mai credincioși și cei mai vechi uniți ai noștri, atît de dese ori inzestrați cu binefacerile strămoșilor noștri! — Fiecare tremură pentru viața sa, nimene nu e sigur de va mai fi mâne. Toți se intrîbă: ce s'a făcut vechea blîndețe a stăpînirii romane schimbată în această turbare barbară? cum atîția omeni au putut fi osîndiți într'o clipă, fără a fi vinovați de nimic? cum acest pretor nevrednic a putut să-și inchipuiescă că va acoperi jefuirile sale prin schingiuirea atîtor nevinovați? Nimic nu se mai pôte adaugă la atîta hoție, nebulie, crușime! Mulți, ca să pôtă scăpa de durerea vergelor s'eu se curea morții, plătiau cu totă averea lor, care intră în pivnițele lui Veres! — Și încă acesta, la Veres, eră o milă, îndurare . . . Fiecare din ajutorii acestui bandit îi urmază pildele lui în parte, și-i aduc deciue-ela jafului lor. Dar! în cîte chipuri nu se înfășosează aceste ne mai auzite și crude prădăciuni! Ascultați: nevinovații ce au fost osîndiți, sînt trîntiți în temnițe; li se pregătește schingiuirea; dar trebuie ca această schingiuire să începă mai întîi asupra părinților, rudelor lor: li se oprește vederea copiilor lor; se oprește de a li se aduce vestminte seu hrană. Acești nenorociți părinți ce sînt înaintea vîstră erau intinși pe pragul temniței; mame desnădăjduite petreceau noaptea acolo în plînsete, fără a li se îngădui cele din urmă imbrătoșeri ale fiilor lor: ele cereau, drept ori-ce îndurare, să li se deie vîie a culege cele din urmă a lor suspine, și o cereau în deșert! Acolo, veghia pázitorul temnițelor, cărmuitorul crușimilor lui Veres, gróza cetățenilor, lictorul Sestiu, care își făcuse un cástig gras din durerile și lacrămile atîtor suferinși. Atîta îmi vei da pentru ca să te las să veđi pe fiul teu; atîta pentru a-i da de mîncare. Nimenea nu i se împotriviă. Ce-mi vei da tu ca să fac pe fiu-ți să moră dintr'o singură lovitură, ca să nu suferi mai mult, ca să nu fie lovit mai de multe ori? Tóte aceste îndurări își aveau prețul lor. O strașnică tîrănie! acum nu se mai negoță vieța, ci o mórte mai grabnică, mai puțin crudă! — Dar atîta nu e destul: nu totul se sfîrșește cu vieța: după ce ei au fost uciși, trupurile le vor fi aruncate spre sfășiere fierelor selbatece . . . Decă pentru părinți acesta faptă ar pricinui o nouă durere, să plătescă dreptul de îngropare: atîta pentru inmorméntarea lui Heracliu, atîta pentru ceea a lui Marciu. — Și tu, în această jale a tuturor, în mijlocul atîtor mii de gemete, tu te 'nbêtai de izbânda-ți, negreșit! te dedai la veselie ta strechiată! bâteai din palme de bucurie că ai nimicit martorii răpîtórei tale patimi! Te înșelai, Veres, cređend, că vei șterge mánjiturile, și vei spělă fară-de-legile tale în sîngele nevinovat . . . — Cei osîndiți pe nedrept

sînt morți, într'adevăr; dar părinții lor, etă-i trăesc, spre a-i resbună și a te pedepsi. Etă Filarc, care din fericire pentru el, a fost prins de hoții de mare, și prin robirea lui a fost scăpat de un tiran de o sută de ori mai neomenos decăt vrăjmașii țerei nóstre. Etă Falarg, care ș-a plătit rescumpărarea cătără omul teu Timarhid. Ei bine, Romani! de ce simțuri sînteți voi cuprinși? Ce mai așteptați încă? unde se vor adăposti supuși și prietenii vóstri? la cine se vor plînge ei? Cum își vor mai puté sustine vieța, decă voi îi părăsiți? . . . Aicea e portul, adăpostul, altarul celor apăsați. Ei nu vin să cêră îndêrēt bunurile lor, banii lor, robii lor, podóbele ce au fost ridicate din bisericile și cetățile lor. Vai! ei vêd că de cătáva vreme, noi suterim în tăcere, cum cătiva puternici sorb bogățiile națiilor . . . Căci unde sînt comorile luate dela atătea popóre ce am supus, și cari astăzi voi ajuns calice? unde sînt ele? . . . Nu ve întrebați așa când vedeți Atena, Pergamul, Samosul, Asia, Grécia, inghițite în lăcașurile cătórvă răpitori nepedepsiți? Dar nu, Romani, nu acesta e ținta plângerilor nóstre. Etă Steniu, ce a fost surgunit de Veres din patria sa; etă Dexion, care nu mai cere ceea-ce Veres i-a răpit; el cere singurul lui fiu; el vré, prin resbunarea asupra cālélului seu, să aducă o mîngăere cenușei copilului lui. Etă Eubild, gârbov de ani, carele a făcut marele drum pănă la Roma numai ca să vêdă osândirea acestui tigrú, precum a vêđut pe fiul seu crunt bătut și ucis . . .

Hortensiu. Născociri! injurii meșteșugite! cari nici odată nu vor puté pătrunde în mintea dreptilor și inaltilor noștri judecători!

Quintilian. Hortensiu! aș pune capul meu drept preț, decă mi-ai declară pe sufletul teu, că însuși ești pătruns și cređi în nevinovăția celui ce-l aperi!

Hortensiu. Acesta nu te privește pe tine!

Pison. Căt despre pătrundere . . . are dreptate . . .

Hortensiu. Cine?

Pison. Negreșit că nu tu!

Ciceron. Ce să mai đic încă de Gaviu, din tîrgul Cosaro? Unde voi găsi eu atătea cuvinte, atîta glas, atîta durere? . . . Acest Gaviu, aruncat, cu atîția alții în temnițele de sub pămîntul Siracuzei, a putut, nu șciu prin ce mijloce să scape de prăpastie și să fugă la Mesina. Acolo, aprópe de zidurile Regiului și cóstele Italiei, să simția ca renăscînd, privind diua curată a libertății. El vorbi în gura mare în Mesina, și se plînce cum un cetățean roman a fost aruncat în fiere. Spuse că va merge drept la Roma și va cere pedepsirea lui Veres. Nenorocitul, nu șciea el óre, că acei mesinieni erau chiar tovarășii cei mai credincioși la tóte prădăciunile lui Veres, găzduitorii jafurilor sale! Gaviu e dus într'o clipă înaintea judecătorilor orașului, — și, din nenorocire, tocmai în acea đii și Veres ênsuși vine acolo . . . Și 'ndată ce sângerósul pretor fu înștiințat de acest fapt, — sbucnind de furie, sosește în piața cea mare: ochii sei schinteau, tóte increșiturile feței îi zugrăviau turbarea fără de margini. El porunci să apuce pe Gaviu, să-l despóie, să-l urce pe șchelele de osândă, și lictorii să începă schingiuirea. Sermanul om strigă: că e Cetățean Roman, că a slujit împreună cu Pretiu, care pôte mărturisí adevêrul despre el. Veres respunde, că șcie bine că Gaviu nu-i decăt un șpion trimis în Sicilia de robii fugiți, rêmășiți ale armatei lui Spartac. Și în piața cea mare a Mesinei se bâtea cu vergele un Cetățean Roman, pe cînd, în prada durerilor, în mijlocul loviturilor ce-l sângerău, el nu scotea alt țipet, alt gemet, decăt aste trei cuvinte: Sînt Cetățean Român! — El credea că acest nume eră destul ca să 'nlătore loviturile și căleii! — Dar, departe de a opri mîna lictorilor, pe cînd el tot chemă indeșert

numele sfânt al Romei, o cruce, o batjocoritoare cruce, uneltă pentru uciderea robilor, se ridică pentru acest nenorocit . . . O dulce nume al libertății! O drepturi cereșii ale străbunilor noștri! lege Porcia! lege Semproniana! putere tribuniană așa de amar dorită și care în sfârșit ne-ai fost inapoită, acesta e puterea ta? Ce voi mai dice ore de focul, de fierele ardetore cu care il schingiuiau? Și Veres n'a fost induioșat de plângerile, lacrimile tuturor cetățenilor noștri ce se aflau în Mesina, de față la o așa privești. — Și tu singur ai mărturisit. pe când se cetia invinovățirea ta, că strigătele acestui Gaviu că: e Cetățean Roman, nu erau decât minciuni ca să i se întârzie pedepșa. Dar acesta mărturisire a ta, îți este chiar hotărîrea de mörte. Dici că eră un șpion, și nu negi că strigă: Sânt Cetățean Roman! Dar raspunde-mi, mișelule! Dēcă tu te-ai află printre popore barbare, la marginile lumii, apröpe de a fi dus la șchelea mörții, ce ai spune tu? cei ai strigă tu? Dēcă nu: Sânt Cetățean Roman! Și dēcă e adevör, că pretutindenea unde numele Romei a ajuns, aceste vorbe sfințite ar fi de ajuns pentru scäparea ta, cum acest om, ori cine ar fi el strigând aste cuvinte märețe, puternice și äncă inaintea unui pretor roman, nu a putut nu dice sä scape cu totul de osändă, dar cel puțin sä o întârzie o clipă? — Ridicați acest sprigin cetățenilor noștri, luați-le acest chezăș al vieții lor, și județele, orașele libere, regatele, lumea intrögă unde ei cälătoresc fără frică astăzi, de acum inainte vor fi inchise pentru ei . . . Dar pentru ce m'aș opri la Gaviu? ca și când tu n'ai fi decât dușmanul lui singur și nu cel al numelui de Roman, al drepturilor Romei, al drepturilor popörelor, al libertății obșteșci! Pentru ce ai simuls tu din locu-i acea cruce, pe care Mesinenii, după obiceiul lor, o ridicase în calea Pompeia? pentru ce ai pus s'o ducă pe malul strimlörei ce desparte Sicilia de Italia? pentru ce? Eră, ai diș-o singur, n'o mai poți tainui, ai diș-o în fața obștei, — eră pentru că Gaviu, care se läudă că este cetățean Roman, din înälțimea crucei sale, dându-și sufletul, sä pötă privi patria sa!

Voci. O grozävie! O batjocură, nelegiuire! sä piärä mișelul! sä piärä cälëul!

Ciceron. Dar ascultați-me äncă o clipă! A se pune 'n lanțuri un cetățean Roman e o vină puternică; a-l bate cu vergi e o crimă; a-l ucide e ca și omorul unui pärinte: ce va fi când il spenzură pe o cruce? Lipsesce numele unei așa grozave selbätăcii; și atăta n'au fost destul pentru Veres. Sä mörä, dișe el, privind Italia! sä mörä privindu-i legile și libertățile sale! — Dar nu Veres, nu pe Gaviu, 'nu un singur om, un singur cetățean ai atärnat tu pe acesta cruce; ai rästignit libertatea inșä-și, dreptul obștei, poporul Roman tot, intreg! Credeți-me voi, credeți, că dēcă el n'a ridicat acea cruce în mijlocul chiar al acestui for, pe locul acestei tribune, în fața comițiilor și a consulilor, și de n'a amenințat pe toți cetățenii romani cu rästignirea, e pricina numai, că n'a putut sä facä așa ceva.

Toti. Traiescă Ciceron! La mörte Veres! la mörte ucigașul!

Ciceron. Și acum, voi bëträni și ințelepti judecätori, stëlpi de cremene ai Romei și dreptății, faceți-ve datoria în cugetu-ve curat, — dați-ve hotărîrea.

Veres. (Trägënd la o parte pe Hortensiu, și intre-bändu-l cu grözä.) Dar ce fel? tu nu-ți incepi apërarea?!

Hortensiu. Mi se pare că ar fi de prisos ori-ce . . .

Veres. Atunci, — la ce trebuie sä me äștept?

Hortensiu. Legile nöstre și se pot potrivi în doue chipuri: mörtea ori surgunia; la alt nu ai ce sä te mai äștepti.

Veres. (Ingrozit.) Ei?

Hortensiu. Surguneșce-te de bună voe, și caută a plecă cât mai iute, ca sä nu cađi prada furiei prostimei . . .

Pompei. Sä se incheie cercetärile. Voi, vrednici și incercați judecätori ai republicei nöstre, mergeți, sfätuiți-ve, și apoi hotărîți! (Toți se ridică și plecă.)

(Incheierea va urmä.)

N. A. Bogdan.

Dorul meu.

În ori-ce suflet
Este-o pornire.
În ori-ce cuget
Este-o țintire;
Ori-ce ființă
Are-o credință,
Ori ce suspin
Are-un destin,
Ori-ce durere
Are-o plăcere
Și ori-ce chin
O mângäere;
Înse eu pöte
Vr'un dor de am,
E, ca din töte
Nimic sä n'am.

Th. M. Stoenescu.

Despre pomul Crăciunului.

I.

Dragii moșului!

De mult doriäm sä ne mai adunäm odatică, măcar ca sä ve spui ce-am vödut și ce-am aüdut și eu de când täräesc pe päment ale pëcate grele.

Multämesec Domnului, că mi-a dat sä-mi vödä dorul implinit cu un ceas mai 'nainte, căci, de! ömeni sântem, nu șcie cine-va de ađi pänä mäne.

E vorba de pomul Crăciunului, séu cum se dice pe nemteșce Krist-Baum). Sä vedeți dvöstre, dragii moșului. Eram copil. Ei! am fost și eu odată ținer, ca și dvöstre, și sä dea Dumneđu sä încärunțiți ca și mine, ba äncă sä me și intreceți; ca sä cunoșceți din fir pänä în ață ce va sä dice a imbëträni cineva. Eram copil, și vödënd pe la Crăciun la o casä un pom gätit, am stat și am cäscat și eu gura acolo. Pasämi-te erä pomul Crăciunului.

Nu mai vödusem pänä atunci, decât pe la mörți un așa pom impodobit, fiind-cä pe la noi de pomul Crăciunului nici pomenälä nu erä. Și dvöstre cu toții șciți, că la Romäni când möre câte vr'un fläcäu séu vr'o fatä mare, care n'au pus pirostriile în cäp äncă, li se impodobeșce câte un pom, pe care il duce inaintea mortului. Fie ori ce pom o fi, Romäni îi dice »brad.« Se vede că în vechime numai pomi de brad se ducea, de i-a rëmas numele.

Teräni nöștri și pänä în diua de ađi duc brad la nuntä, înse fără podöbe, fără nimic. Ci-cä bradul este simbolul generației, adică înmulțirii neamului ori pare-se, pentru că e pururea verde, iërna și vëra, el, adică bradul, ar fi ogorliu la casä nouä.

Și așa cum vë spusei, când am vödut acel brad impodobit unde cäscasem gura, uițändu-me la el, m'a apucat o jale, de sä ferescä Dumneđu.

Imi eră milă. vedeți dvóstre de nenorocirea ce credeam eu că ar fi cădút peste casa aceea, tocmai la așa zile mari cum e Crăciunul, și vrënd să știu tot, cum e copilul, me incumët și întreb pe un om:

— Cine a murit aici, nene, de i-a făcut un brad așa frumos?

— N'a murit nimeni, băete; ăsta e pomul Crăciunului.

— Cum pomul Crăciunului?

— Ia așa, cum îl veți cu ochii verzi; că așa le e obiceiul ălor ce șed aici.

— Da bine, cine șede aici?

— Un némț.

Am tăcut mălcă și mi-am căutat de trebă.

Să nu care cumva, dragii moșului, s'o luați ana-poda, peste câmp, cu gândul decă me audirăți dicend vorba »Némț.« Domnia vóstre știți fórté bine, că Românul, când vede pe câte cine-va din némurile apusene, fie el catolic, protestant, séu ori ce o fi el acolo, îi dice »némț«. Decă șcie că este d'ai papii dela Roma, îi dice papistaș; ér decă îl vede că nu ține posturile, îi dice: spurcă-Mercuri, ori letin.

Românul socoteșce de creștini adevărați numai pe cei ce se țin de legea nóstră pravoslavnică, adică drept-credincióasă. Și când dice creștin, el dice Român. Asemenea când dice Român, el înțelege creștin, drept-credincios ca și densus. Mai mult nu șcie.

Și acum că ne-am înțeles la cuvinte, să ve spuie că istoria pomului aceuia pe care l'am vėdút in copilăria mea, la casa némțului, in spre Crăciun, mi-a remas in minte multă vreme.

După ce m'am făcut mare, am vėdút că obiceiul pomului de Crăciun se intinde, precum se intinde și năvălirea in glótă a străinilor de alt ném in orașele róstre. Dela străini obiceiul acesta a început a se pripăși și pe la Români, și încă tot pe la de-al de cei procopsiți, care se duc inăuntru de invetă procopsela acelor popóre și când se întorc a casă, le e rușine, vedeți dvóstre, să mai și vorbescă româneșce; ci o dă tot prin franțozescă, ori prin nemțescă. Le e rușine să-și lase copilașii să mergă cu bună dimineta la Moș Ajun, ori să umble cu icóna nașcerii, și cu sorcova la Anul nou, după cum făceau moșii și strămoșii noștri.

Dară, ca să nu mi se scornescă a me fi intins la vorbă, și ca să nu rămăe nici urmă de căraială între noi, écă, ve spui lámurit că d'ăia mi-am alergat calul aici inaintea dvóstre, fiind-că ve știu de Români, ba încă de Români adevărați, și tótă lumea cunoșce ađi că Românul e bun la suflet, bun la inimă, îngăduitor și lesne trecetor cu vederea celor ce-i pécătuesc. Căci alt-fel, mai bine mi-aș fi proțăpit gura, decăt să vorbesc.

Cu cât inaintam cu vârsta cătră cărunțetă, cu atât vedeam că și obiceiul de care ne este vorba se lăteșce printre ai noștri. Mie nu-mi eșiă din gând bradul de mort dela casa némțului. Nu me puteam domiri, vedeți dvóstre, cum de, acelaș lucru ce se face la noi numai la morți, la alții se face spre semn de veselie la nașcerea lui Cristos. Și mai cerțetând in drépta și in stânga, mai cetind și eu cărți ce bruma am putut să apuc d'ale păgănilor celor vechi, și d'ale procopsiților de ađi, am aflat lucruri de care m'am cruci!

Unele din aceste lucruri, decă-mi veți fi îngăduitori, am să vi le povestesc și dvóstre, uite așa precum me va tăia capul, cu gând ca să me înțelegeți, și aș fi fericit decă voi puté să izbutesc intru acéta.

II.

Ci-că in vremile cele vechi, vechi de tot, ómenii fiind orbi, adică necunoscënd adevėrul luminat, cătau

să se inchine și ei la ceva; căci, de! așa e omul făcut. Și nu care cumva astăđi este mai altfel? Nu vedem noi óre pe mulți, că de și creștini, de și ómeni cu invetătura, unii se inchină aurului, alții umblă cu plosca cu minciunile dela unul până la altul, ca să placă nu știu cui la care se inchină; érá alții se inchină la sine însuși pentru procopsela cea mare ce cred ei că o au?

Și cum dăsei, acei ómeni necioplți cum erau ei pe atunci, cătând să se inchine la ceva, ce și-au nă-lucit ei, că numai incepură a aduce rugăciuni, ba chiar și jertfe lemnelor și pietrelor. Iși făcură adică o lege. Și acéstă lege de a se inchină lucrurilor pămenteșci se numeșce »fetișism«. Atât i-a tăiat capul, atât au făcut.

S'au sculat alții, și socotindu-se mai cu minte, le-a plesnit și lor prin cap, că ar fi bine să se inchine la foc, la stele ori la sóre. Iși făcură și ei lege: acéstă lege se numeșce astrolatrie, séu inchinare la stele.

Și decă am sta strimb ca să judecăm drept, am vedé că ceștia ar avé o lécă de dreptate; căci sórele pare a fi cel ce dă suflet la tótă vietatea pe pământ, ba încă invioreză până și buruenile și tóte sadurile.

Eu când eram copil și invetam la șcóla dască-lului Stan Lupescu, de la biserica Olteni, imi aduc aminte, că ne adunam cete, cete de câte cinci ori șese copii, când eră nor, rēcóre și ploă, și unii amenințam, đicend:

Treci

Plóie, treci:

Că te-ajunge sórele,

Și-ți taie piciórele,

Cu un paiu,

Cu un maiu,

Cu căciula lui Mihaiu.

Plină de mălaiu.

Alții se rugau, și cuvėntau:

Eși sóre,

D'inchisóre,

De 'ncălzeșce óse góle!

Judecați dvóstre. Să nu fie óre acestea niscaie remășițe din erezurile păgănilor, care să fi ajuns până la noi din copii in copii?

Nu știu decă copiii crescuți și dădăciți de doici și guvernante nemțóice séu franțozóice, mai đic in điuva de astăđi astfel, dară am cunoșcintă, că copiii poporului din mai multe locuri ale țerii, țin cu sfințenie ceea ce au apucat din vechime.

Dar să ne întórcem la șiritenia nóstră.

Evreii, mai pricepuți decăt némurile păgăne, fiind-că trecuseră și prin ciur și prin dărmon, adecă vėduseră multe, pățiseră multe și se adăpaseră din invetăturile maghilor, incepură a alege neghina din mazere. Ei își inchipuiră că trebuie să fie cineva care a făcut tóte vėdutele și nevėdutele, că trebuie să fie o putere care să fi făcut cerul și pământul cu tot ce se află pe densesle, și se inchinară unui singur Dđeu. Legea lor se numeșce Monoteism. Tot așa se numeșce și legea creștinescă.

Evreii se țin și până in điuva de astăđi de acéta credință, hăt, hăt, cum se đice.

Grecii, mai adunând de ici, mai culegënd de colea, și mai născocind și ei câte ceva, mi-și inchipuiră o lege, alcătuită din o adunătură de đei și đeițe, tot unul și unul. Ei le făcură cuib — și încă cuib đeesc, — pe muntele Olimp, și deteră fiă-cărui đeu și fie-cărei đeițe câte o slujbă; vėđi, Dómne, ca să nu se mánie și să nu se invrăjbescă. Legea lor se numeșce Politeism, adeca a multor đei.

După Greci veniră și Romanii. Aceștia mai oleo, decât Grecii, se întinseră până unde și-a înțarcat dracul copiii. Și așa fiind, e lucru invederat că au cuprins o mulțime de țeri și de cetăți. Deci, cum s'ar fi putut ore să rămăe ei mai pe jos decât alții în ale legii? căci, de! le dăduse și lor Dumnezeu cap.

Și așa, pe lângă ȳei și ȳeițele ce apucară ei de la bunii și străbunii lor, primiră tóte credințele deșarte ale popórelor ce cuceriseră, ca să nu se mánie pe Romani ȳei popórelor cuprinsese de dênșii.

Apoi, incetu cu incetu, mai cu rugăciune, mai cu amenințări, mai cu una, mai cu alta, străcurară în Olimp unul câte unul, pe toți ȳei popórelor căđute sub stăpânirea lor.

Ei! ce-i faci tu acum? Horă, horă; jucau ȳei în glótă, de voe, de nevoe, mâncau ambrosie și béu la nectar, acolo în Olimp, și se desfétau cât le cerea inima; dar atăta poșidic de ȳei și ȳeițe, fără slujbe, fără nimic, cum or s'o ducă? Romanii cu cap făcură tuturor rênđuelă ca să nu ajungă să mi se incaibere acolo în Olimp și să-și făcă ȳeirile de ris. Deteră fie-căruia lucrșor din cer și de pe pământ câte un ȳeu, care mai mare, care mai mic, după mutra fie-căruia, și așa îi împăcară pe toți.

Legea asta a lor tot politeism se numeșce ca și a Grecilor, căci, când îi căută bine, tot cam aceeăși este.

Pe vremile acelea, cum cam se vede tréba, nu pré eră pace pe pământ cu atâtea ȳeități. Se pare că unii din ȳei se amestecau nu numai în slujbele celor alți ȳei, dar încă și prin trebile pământenilor, căci ómenii ajunseseră să nu mai cunoșcă ce este omenia, ce este cinstea, ce este mila. Se indobitociseră de nu mai voiau să șcie de aprópele lor, de cei neputincioși, de sêrmanul și de vėduva; nu-și mai cunoșceau rudeniile, nu mai eră nimic sfânt aicea jos pentru dênșii.

Trăiau toți cu toții într'o zăpăcélă și într'o buimăcélă, fără sémén, dedeau unii peste alții ca orbii. Insiși evreii, cu numele numai că se inchinau unui singur Dumnezeu; căci de altminteri, nesocotind pe Dumnezeul cel adevérat, ei ajunseseră de se inchinau numai aurului, mai reu adică și decât glótă popórelor păgâne, cu care se invecinau, fără ca să se amestece și să se incuscreze cu ele. Cum am ȳice noi pe româneșce ađi, eră o amestecătură, o arababură și o desmătare pe pământ, căroră nici dracul nu le-ar fi putut da de căpėtėiu.

Toți din tóte părțile își făcuseră pentru cele mai de căpetenie ființi ale lor ȳeeșci câte un simbol, adică idol, cum le plesniseră și lor prin cap, și se inchinau la dênsele.

De serbat își serbau ei sėrbătorile lor, de inchinat se inchinau ei, de! că n'aveau incotro: dar lumea se așeptă la venirea unui Mesia, adică unui Mântuitor; căci vedeau și ei că așa cum se aflau, nu mai merge tréba.

Tocmai atunci în ferberea acésta, se născu și Mântuitorul nostru Isus Christos, carele vėđend rătăcirea ce orbise pe ómeni, binevoi a se pogorí din ceruri spre a mântui némul omenesc din robia păcatului. Legea lui Isus, creștinismul, care deschidea ochii muritorilor la lumina ceréșcă, se lăți repede. Păgânii o primiră cu bucurie, care mai de timpuriu, care mai târđiu, până ce ajunse să domnescă pe pământ.

Căci, ce ochi ar fi aceia, care să nu vėdă ce urechi, care să nu audă, că numai acolo este mântuire unde se cântă în biserică:

»Mărire întru cei de sus lui Dumnezeu, și pe pământ pace, între ómeni bunăvoire.»

Nu mai în legea aceea este mângăere sufletéșcă, care are drept simbol: Credința, Nădejdea și Dragostea.

Tóte bune; dar ce-i faci obiceiului? Păgânii apucaseră multe datine, multe sėrbări de-ale legii lor. Intre altele, popórele venite din fundul Asiei serbau la solștiul de érnă, adică când ȳiua incede a da înainte, în decembre, serbau, după cum ȳiceau ei, biruința sórelui asupra vrășmașilor lui.

La acésta sėrbare ei aduceau în casele lor câte o ramură de brad impodobit cu făcióre, cum fac și astăđi cei ce se trag din acele popóre. Bradul carele stă mereu viu și verde, inchipuía pomul vieții; luminările, lumina sórelui, carele dela solștiul de érnă incede a încălđi, a da vieță tuturor făpturilor amorțite, adică ȳiua incede a creșce.

Romanii, tot în decembre, adică tot la solștiul de érnă, serbau cam același lucru, inse în cinstea lui Saturn, un ȳeu de ai lor, căruia Grecii îi ȳiceau Cronos, adică »Vreme.» Sėrbarea lor eră întru aducerea aminte despre libertatea și egalitatea ce domnise în ȳilele stăpânirii acestui ȳeu și pentru belșugul și bunul trai al ómenilor cât a domnit Saturn.

La acésta sėrbare, Romanii dau drumul robilor lor să se veseléșcă și dênșii după pofța inimii lor. Ba încă mulți din domni slujiau pe robii lor la mėsă în ȳilele acestor sėrbători. Robii éráși mulți din ei care nu-și cunoșceau lungul nasului, ocărau și infruntau pe domnii lor, cum le veniá la gură, și nimeni nu putea să le făcă nimic pentru acésta.

Aceste sėrbători sgomotóse în care se petreceau fel de fel de necuviințe, se numiau »Saturnale.»

Cetățenii în aceste ȳile își trimiteau daruri unul altuia. În ajun, copiii din Roma, unii umblau din casă, în casă, poftind gazdelor tóte bunurile de pe pământ. Alți umblau îmbrăcați în haine schimbate și cu mâșci de dobitóce, tocmai cum fac astăđi copiii Románilor când umblă cu brezaia, vasilca, plugulețul și altele. A doua ȳi umblau cu rămurele verđi și ȳiceau ómenilor, la mulți ani și alte alea, cum fac ađi copiii noștri cu Sorcova.

Pe atunci anul nou incede la solștiul de érnă. Mai târđiu s'a hotărít să fie la 1 ianuarie.

Multe ar mai fi de ȳis asupra acestor sėrbători ale saturnalelor la Romani; dar mi-e témă să nu vi se uréșcă ascultând la nagode de acestea. Me măr-ginesc aci, cugetând că nu trebue să-mi dau tótă procopséla de față, căci mie nu-mi mai rămăne nimic.

Așa steteau lucrurile când s'a intemeiat creștinismul. Sfintii părinți vėđend aceste datini înrădăcinate la popórele ce se creștinaseră, și de ore-ce sėrbătorile păgâneșci cădeau tot cam odată cu nașcerea lui Christos, lásară pe popóre să-și făcă veselile în voe, fie-care după datina sa; insé le dete o întorsură creștinéșcă și ast-fel rėmaseră până în ȳiua de astăđi. Și fiind-că popórele își uitaseră ce insemnau acele veselii ale lor pe vremile de demult, lucrarea sfinților părinți fu primită de bună.

Mai în urmă, anul nou hotăríndu-se să începă la 1 ianuarie, sfinții părinți îngăduiră Romanilor ca și veselile să le impartă în doue. O parte din ele rėmaseră pentru Crăciun, érá alta o aședară la anul nou.

La noi obiceiurile dela Crăciun și dela anul nou, venite cu glótele dela Roma, pe care le aduse Traian împératul, nu s'a schimbat nici cât negru sub unghie, până ađi, cu tótă întorsura creștină ce le deteră sfinții părinți; căci tir mi-e sėrbarea reintórcerii séu biruinței sórelui asupra vrășmașilor, tir mi-s sėrbările libertății și a fericirii popórelor, tir mi-s veselile dela Nașcerea Mântuitorului némului omenesc din robia păcatului, mie unuia mi se pare că tot într'o ólá ferb.

Iubirea.

Ce e amorul? E un lung
Prileg pentru durere,
Căci mii de lacrimi nu-i ajung
Și tot mai multe cere . . .

M. Eminescu.

Iubirea sémână cu sentințele coranului; taia cuvintele acestuia în piatră, séu le scrie pe bucată de papir, ele îți sânt ca un talisman și aduc binecuvântare asupra noastră. — cel ce iubește, nu pôte fi nefericit, nu pôte fi ignobil nici odată.

Br. Ios. Eötvös.

Amorul ne dă viață
Și viața suferință;
Durerea și amorul
Ne dau plăcerea vieții.

Poet italian.

Iubirea e un pictor, ce are mania să facă portrete mincinoase.

V. Alecsandri.

La ce păcat nu 'mpinge pe om până 'n sfârșit
Un suflet ce iubește și-i desnădăjduit!

Bengescu-Dabija.

Dacă amorul nu este născut din simpatie, din potrivirea caracterelor, din respectul reciproc, se sfarmă îndată, și cu el și o esistență, afară decât amândoi nu vor fi fără inimă.

I. Fundescu.

Amorul stins rămâne frățescă amicie.

Bengescu-Dabija.

Numai acela, a cărui inimă se cuprinde de acest simțământ — iubire — pe nesocotite, — care dintr'odată se simțeșce fericit ori osândit, ca și cum dintr'odată l'ar ajunge blăstémul ori binecuvântarea lumii întregi: care nu caută însuși, nu află defecte și nu știe, nici vré nimica, nu mai simțeșce, fără de a cercă după speranțe, ori a avé ceva temei: numai acela iubește într'adevăr.

Br. Ios. Eötvös.

..... Iubirile ne vin
Din raiu ca ș'o schinteie ce-aprinde viață 'n sin.
Iubirea-i cea mai scumpă podobă femeieșcă
Și Dumneșeu făcut-a femeia să iubeșcă.

Iosif Vulcan.

Ai puté negá, că în fundul inimii tale nu există o séménță cât de mică a unei pasiuni iscate, pôte fără știință, séu fără de voie? O acest lucru — iubirea — nu e după vrerea omului nici odată. Când nu l'ai voi mai mult, atunci te cuprinde mai cu putere; când vrei să fugi de el, îți împedecă calea, și ér de multe ori când ai voi să te apropii de densusul . . . el dispare dinaintea-ți, întocmai ca o umbră la lumina sórelei, ca o nălucă la cântecul cocoșului.

N. A. Bogdan.

Amor, simțire plină de 'ntelepțiune și
De nebulie! — Intri în piept spre-a nu eși
Decât la urma urmei cu sufletul! —
Perfidă și subtilă, amară și suavă.
Fluid, ce ca un trăsnet în calea ta, rețezi
Ori-ce; — balsam ce morții poți chiar să renoiezi!

Al. A. Macedonski.

Amorul este un simțământ dătător de viață, el știe a însufleți inimele mórte la ori-ce senzațiune, poporéză deșerturile, deșteptă ochilor fantasia obiectului iubit, el face ca viersul ce cântă în sufletul amantului să-i arete creatura întregă luminată de ăia luminosă a speranței și a fericirii și fiindcă tot într'un timp este un simțământ expansiv, este și un simț egoist, el orbeșce pe acela care iubeșce, pentru tot ce nu este obiectul iubit.

Al. Dumas.

Ah! Amorul e virtute pentru cine-l prețueșce,
Pentru cel care îl simte și din inimă iubeșce!
Fericit cine-l cunoșce! fericit cine-l simți!

Const. Negruzzi.

Cine nu știe, cât de nesecat e, și unde te duce acest isvor nesfârșit de convorbire! Amorul, ăce lumea, e o costișă înflorită pe care luneci repede, căci la fie ce paș întâlnești câte o minune.

N. Gane.

Oh, amoru-i vânt de nópte,
Inimile sânt un lac;
Vântul cade fără șopte,
Undele de-odată tac.

D. Bolintinean.

Viața noastră fără acesta flacăra divină — iubire — n'ar fi decât un blăstém, un esil într'o vale de dureri și de lacrimi.

Gr. H. Grandea.

În lume nu există nici un locaș, care să fie atât de sfânt, încât el să nu pótă fi și mai mărit în sfințenie prin amorul tiner și cast al fidanțăților.

Papa Leo XIII.

Amorul ce complectéză esistența fizică, asemenea măreșce și esistența morală. Amorul, ca și tóte pasiunile generóse, se apropie de Dșeu, și dela Dșeu vine tótă lumina.

Al. Dumas.

E greu a definí iubirea; ce se pôte ăce despre ea: în suflet este o patimă de a domni; în spirit o simpatie, și în corp nu e altceva decât o voie ascunsă și delicată de a posede după multe misterie, ce omul iubeșce.

Roche foucauld.

Iubirea este mai tare decât mórtea, mai tare decât frica de mórte. Numai și numai ea mai susține viața în om.

Iv. Turgeniev.

Iubirea e o putere ce te repune, o putere ce-ți nimiceșce și-ți întunecă inima, simțirile și cugetările.

Carmen Sylva.

Cel ce iubeșce se află în o lume cu totul proprie și isolat de tótă lumea din afară; el se pôte

simți fericit și când i se răstornă patria pentru că simțește o stringere de mână sinceră; ori nefericit pe când învinge némul lui, pentru că o privire rece l'a doborât la pământ.

Br. Ios. Eötvös.

*

Amorul in genere nu există fără speranță; dar amorul meu sémână cu desperarea; e sentimentul ce cercă matelotul aruncat in voia undelor, și care, inotând din val in val, zărește câte odată raza unui far. Infige nestrămutat privirea sa in această stea de mântuire, de și scurgerea puterilor sale-l face să presimță, că nu va ajunge la densa.

Walter Scott.

*

Nu isgoni iubirea de pe vatra inimii tale! Nu lăsa ca ea să se stringă vre-odată. Păzește-o ca pe bunul cel mai mare al teu, căci ea e mai puternică decât vigelia și decât gerul, mai puternică decât amăgirea ucidentore, mai puternică decât potopul nemulțămirii și al amărăciunii. Iubirea e flacăra cea vecinică care încălzește și luminează toate. Iubirea cătră cel pré inalt, iubirea cătră chemarea noastră și iubirea de ómeni. Nici odată nu süntem in stare să iubim in de ajuns. Să nu aștepti omule, ca iubirea să-ți-se întórcă! Să întórcé óre raza inapoi la sórele dela care e pornită? Nu, căci ea e un dar ddeesc! Nu, căci sórele pórtă vecinic raze noué in flacăra sinului seu. Răspăndește iubirea cu prisosință, tu odrasla lui Ddeu, pentru-că porți in sinul teu séménța flăcării spiritului celui ddeesc, care din ea insași se întărește și luminează și a cărei putere strălucitoare vecinică este. Lasă făclia ta să lumineze și lapédă-te de ori-ce frică. Va veni timpul și acela să fie tot-deuna aprópe de noi, in care făclia ta te va călăusi pe tine insuți.

Carmen Sylva.

*

De este fericire in această lume, de este ceva pentru care merită să trăim, această de sigur e primul amor; și această idee ne întinde mai multe delicii, decât toate deșertăciunile lunei.

Br. Ios. Eötvös.

Adunate de:

A. C. Domșa.

B o n b ó n e.

Naintea tribunalului corecțional.

Președintele, adresându-se cătră un prevenit:

— Acești bani pe cari i-ai sustras, fructul mai multor ani de muncă onestă, i-ai cheltuit intr'un mod nebunesc!

Prevenitul c'un aer compătimitor:

— Nu puteam să mai țin acești bani! Apăsău pré greu asupra consciinței mele!

*

Sculptorul și clientul.

Un amator fórté avut comandase sculptorului X. (cunoscut prin lenea lui proverbială) o Safo de marmoră. Amatorul, fiind cu totul nerăbdător că nu primia nici o șcire despre comanda lui, se duse la atelierul artistului, și-l întrebă unde a ajuns cu lucrul? X. . . trage o perdea și arată clientului seu o bucată de marmoră.

— Ce este asta? întrebă amatorul.

— La naiba! nu veđi că este stânca!

— Dar, Safo?

— S'a aruncat in mare!

*

Un poet din provincie făcuse o odă regelui. El se duse cu ea la Malherbe pentru a-i spune ce crede despre densa; când veni să o ia napoi, Malherbe îi dise că nu trebuie a mai adaoge decât câteva cuvinte.

Poetul rugă pe Malherbe să-i facă onórea a le scrie cu propria sa mână. Malherbe scrise după titlul »Odă la rege,« cuvintele următóre: »pentru a-și aprinde pipa;« in urmă, indoi manuscrisul și-l dădu autorului, care îi mulțami fórté și plecă fără să se uite ce scrisese.

*

Un bolnav cătră doctor:

— Doctore, deu, spune-mi adevărul, pot scăpá?

— Absolut sigur, răspunse doctorul, scoțénd o hârtie tipărită din buzunar. Și dând bolnavului să citescă hârtia:

— Étă statistica casului dtale.

— Veđi că unul dintr'o sută se face sănătos.

— Ei? întrebă bolnavul spăiméntat.

— Ei, ești al sutălea bolnav in acest fel pe care-l caut. Ceialalți nouedece și noué au murit toți.

LITERATURĂ ȘI ARTE.

Solri literare și artistico. *Dl dr. G. I. Stoicescu*, profesor la facultatea de medicină din București, a publicat intr'un volum de 300 pagine »Lecciónile de clinica medicală« ce a făcut la spitalul Colțea in anul 1887—1888. — *Dl Al. Bădărău*, suplinitorul catedrei de estetică și filosofie dela facultatea de litere din Iași, va ținé in curénd 6 conferințe la Ateneul din București, tratând diverse subiecte din filosofia inaltă. — *Dl R. D. Nedeleșcu* din România a obținut o medalie la un concurs ce s'a ținut la scóla de bele-arte din Paris, secțiunea arhitecturii, și in urmă a fost promovat la clasa I a acestei inalte școli. — *Revista »Les matineés espagnoles«* publică o poesie de Carmen Sylva, intitulată »Der Sängér.« — *Esposiția de bele-arte* din sala noului Atheneu din București, se deschise la 16/28 ale lunei curente.

O nouă lucrare de dl G. Sion. Distinsul nostru poet și membru al Academiei Române, dl G. Sion a publicat la București o lucrare nouă in prosă. Acestă conține o parte a memoriilor autorului și pórtă titlul »Súvenirii contimporane«, cuprindénd 513 pagine. Titlurile capitolelor sün următórele: Emanciparea țiganilor, In arhivele Chișineului, Frații Cucuic, Din anul 1848, Din copilărie, Din tinereță, Epilog. Subiectul in toate este interesant, ér stílul este simplu și clar, caracteristica scrierilor dlui Sion. Indată-ce ne va iertá spațiul, drept specimen, vom reproduce vr'un capitol din această lucrare interesantă. Acuma ne mărginim a trege asupra-i atențiunea publicului cetitor! Cartea se află de vëndare la București. La autorul?

Anecdote poporale. *Dl Th. D. Speranța*, cunoscut și din colónele foii nóstre, a publicat la București, un volum de 300 pagine, sub titlul »Anecdote poporale,« care cuprinde balade și doine poporale, culese din gura poporului, precum și o mulțime de anecdote al căror fond este scos din popor, ér versificarea e lucrarea dlui Speranța. Constatám cu bucurie, că versificarea a reeșit destul de bine și 'n multe locuri s'a nimerit adevératul limbagiu al poporului. Cartea dlui Speranța e vrednică de cetit. Prețul 4 lei.

Das literarische Dacien va fi titlul unei foi literare in limba germană, care va eși la București și care are de scop a face cunoscut și publicului din străinătate literatura noastră poporală și unele din lucrările mai principale ale autorilor románi. Redactorul acestei reviste este cunoscutul autor al »Silhuetelor

figănești» ce a apărut acum doi ani la Cernăuți, dl O. Neutschotz, membru din familia cunoscutului bancher din Iași, Jaques Neuschotz. Numerii procsimi vor conține: biografia cu portret și câte-va poesii ale regretatei Iulia Hașdeu, poesii de ale poetului Eminescu și de dna M. Poni, nuvele de dna M. Kremnitz și de dl de la Vrancea, povești de dl Ar. Densușan, paserile cu legendele lor de dl F. Marian, farnarioții de dl A. D. Xenopol, etc.

Noua scriere a lui Renan. Țilele trecute a apărut la Paris tomul al doile din importanta scriere a lui Ernest Renan, intitulată »Histoire d'Israël.« In prefața lucrării sale autorul dice, că la prima privire par că religiunea judaică s'ar fi născut la légânul omenimei. Dar nu este așa. Cu o mie de ani inainte de Christos judaismul încă n'a esistat, cu tôte că ochiul ager pôte să descopere in ideile de religiune ale timpului de atunci germentile religiunii judaice. Adevărata sistemisare a religiunii judaice datéză cu noue sute de ani inaintea lui Christos și numai cu 450 de ani inainte de Mântuitorul s'a incheiat procesul de formare. Și din epoca aceea judaismul a avut mare iniriure asupra filosofiei religiöse a omenimei intregi. Atât izlamul, cât și religiunile creștine s'au născut din ea. Judaismul a enunciat principiul, că un singur Dumneșeu a creat lumea și conduce universul intreg.

TEATRU ȘI MUSICĂ.

Șciri teatrale și musicale. Dl M. Millo a dat țilele trecute o reprezentățiune la București cu »Lipitorile Satului.« — Dl Nottara, insoșit de o mică trupă jôcă la Pitești, in loc de a face parte din trupa dramatică dela București, unde i-ar fi locul. — *Dșora Alice Barbi* a dat vineri un concert in Teatrul Național din București, cu concursul dlor B. Dumitrescu și E. Narice.

Societatea pentru fond de teatru român. Societelile adunării generale din Lugoș s'au incheiat și țilele trecute s'au mai trimis de cătră comitetul arangiator de acolo vicepresidentului societății 24 fl.; astfel cu totul s'a incassat dela adunarea generală din Lugoș in bani gata 624 fl. și o obligațiune privată de 100 fl., la olaltă 724 fl., care sumă s'a și vërsat in cassa Societății. In curënd vom publică detaiurile, impreună cu lista contributorilor.

Teatrul Național din Bucuresci. Nimica original nu se anunță, ci tot numai traduceri și localisări. Astfel s'a pus in studiu: drama »Pascal Fargean«, comedia »Un réveillon« și comedia »Avarul« de Molière. In curënd se va represintă »le Luthier de Crémone« de François Copeé, traducere in versuri de dl Aslan fiul.

Getta. Dna Aristița Romanescu scrie in »Fântâna Blandusiei« niște impresiuni ce i-a făcut rolul »Gettei« in piesa dlu V. Alecsandri, intitulată »Fântâna Blandusiei.« Nu voi scrie un studiu asupra acestui rol, dice artista, căci drept vorbind, nu am făcut nici chiar atunci când l-am jucat. Piesa s'a pus in scenă, cam repede și pe pripite, ast-fel că numai după câteva reprezentății am ajuns ore-cum să completez jocul meu in acest rol și să-l stabilesc cum il joc acum. E inse lucru așa de ușor să joci un rol ca Getta, versurile sânt așa de frumoșe, așa de curgătoare, așa de ușor de țis! Puțină inteligență, mult simț și ești sigur de reușită. Am cautat să espun aceea ce intelegeam cu inteligența și sufletul meu și am reușit, se dice. Am jucat multe roluri frumoșe, dificile, pe care (unele din ele) le-am studiat in curs de 5 séu 6 ani, am avut succese mari, strălucite, nici unul inse așa

de dragălaș, așa de complet ca Getta. Getta! nume ce mi-a ramas, căci astfel me numeșce Bardul dela Mircești ori de câte ori imi face onóre să-mi scrie. Getta! pe care am făcut-o cunoscută Românilor din Bucovina, in excursiunea făcută cu dl Nottara; Getta insfêșit care este cea mai frumoșă amintire in viața mea de teatru. Mi-aduc aminte de succesul dela repeliția generală chiar, de și eram fôrte reu costumată, defect care l'am indreptat in urmă purtând un costum desinat de unul dintre cei d'intêiu pictori din Europa, apoi succesul din țiuva de represintație, a-plausele, florile din acea seră și mai cu semă satisfacerea autorului și mulțumirile sale. Aș trăi un secol și tot n'aș puté să uit grozava emoțiune ce me cuprinsese, in momentul când ingenunchiând i-am presintat corona de argint. Cei cari erau față, își mai aduc pôte aminte; tremuram și nu me mai puteam ridică.»

Teatru românesc in Bulgaria. Dl I. C. Lugoșan ne scrie următorele: »Siștow (Bulgaria) 4/16. decem. 1888. Stimate dle Vulcan. Iți scriu din Bulgaria. Am jucat in orasul Siștow pe malul Dunărei 2 reprezentățiuni românești. »Ciobanul« dtale a făcut furori, mai cu semă că la finele lui am cântat și un cântec bulgăresc național »Bulgarsky Emigrant« de poetul lor Caraveloff. Succes enorm. Trimit și afșul in limba bulgară al reprezentățiunii. In momentul acesta plec cu vaporul la Turnu-Magurele și duc cu mine cele mai frumoșe suveniruri. Am avut a primire din partea publicului cult (care mai tot vorbeșce româneșce) și al autorităților, o primire aprôpe oficială.

Teatre străine. *Sardou* a terminat o piesă nouă, pe care a dat-o teatrului »Gymnase«; titlul piesei este »Belle Maman« și a scris-o in societate cu Deslaudes — *Coppée* ș-a incheiat drama »Pour la couronne« la care lucréză de mai mulți ani și care se va represintă in Théâtre Français. — *Regele Svediei*, care se ocupă și cu literatura, a scris și o dramă care s'a jucat de curënd in Hannovera, inse n'a obținut succes. — *Un scriitor norvegian*, Henric Ibsen, debuteză de câțva timp cu piesele sale pe scenele din Germania, probând că este un talent considerabil. — *Isus Cristos* e titlul unei drame a lui Felix Gaveau, care s'a jucat in mai multe orașe, fără succes; acuma s'a anunțat la Roma, de cumva poliția va permite să se jôce. — *Massanet* a scris o operă nouă cu titlul »Esclarmonde«, care se va represintă in curënd in in Opera Comique din Paris. — *Sarah Bernhardt* a jucat cu trupa sa la Constantinopol de șese ori, avënd un vinit de 80,000 franci. Sultanul a dorit să jôce și inaintea lui, inse ea a cerut pe o seră 23,000 franci, sumă ce sultanul n'a voit să plătescă.

CE E NOU?

Șciri personale. *Maj. Sa regina* la 24 l. c. ș-a serbat aniversarea a cincideci și una a etății sale. — *Archiduceasa Maria Valeria* la Crăciun s'a logodit cu archiducele Francisc Salvator, al doile fiu al archiducelui Carol Salvator; mirésa e de 20 ani, mirele de 22. — *Br. Alesandru de Vasilco*, din Bucovina, depunënd jurământul de consilier intim al M. Sale, a dăruit 400 fl. pentru copiii sërmani dela școlele poporale.

Biserică și școlă. *Maj. Sa regele* a dăruit 150 fl. pentru edificarea turnului bisericei gr. c. din Hunedora. — *Dl Tului Roșescu*, capelan protopresbiteral in Cluș, s'a numit administrator al protopresbiteratului gr. or. de acolo, devenit vacant prin mórtea lui Vasile Roșescu. — *Dl Ión Petran*, absolvent de teo-

logie și al facultății filosofice din Budapesta,  r acuma profesor la gimnasiul din Brașov, a fost ales paroc gr. or. in Șiria, comitatul Arad. — *Dl Traian Puticiu*, teolog al dieceșii aradane, a fost promovat de cătră universitatea din Cernăuți la gradul de doctor in șciințele teologice. — *Esc. Sa br. A. Petrino* a ridicat pe spesele sale o școlă monumentală in Budinți in Bucovina. — *In România* sinodul a pregătit un proiect pentru imbunet țirea stării materiale a preoților. — *In protopopiatul gr. c. al Clușului* s'au inființat trei fonduri și anume fondul cultului care s'a urcat la 3500 fl. și imparte cărți școlare in tot anul; fondul reuniunii preoților tractuali, care este de 300 fl. și fondul invet torilor asemenea de 300 fl. p n' acuma. — *La Arad* in s ptem na trecută s'a intrunit delegațiunea congresului din Sibiu, in afacerea comunelor micste rom ne-serbe, sub presiul episcopului Ioan Mețian, lu nd parte membrii Vincentiu Babeș, dr. Iosif Gall, Ioan Lengeru și Ioan Bartolomeiu. Dl Babeș a fost ins rcinat cu adunarea datelor,  r dl Gall a raportat in cauza rom nilor din Timișoara-fabric și s'a decis să se ncep  procesul.

Reuniunea femeilor rom ne din Sibiu. va arangia la 19 ianuarie un bal, in folosul fondului seu, in sala otelului Imp ratul roman. Invit rile s'au și făcut, sper ndu-se rezultatul cel mai bun, ce și merită ac sta reuniune zelos , in fruntea căreia se află dna Maria Cosma n. Roman.

Reuniunea femeilor rom ne din Cluș. Reuniunile femeilor rom ne se vor spori in cur nd cu una; după cum anunțaser m, damele rom ne din Cluș vor inflinț  și ele o reuniune. Statutele s'au și făcut și presidenta interimal  dna Anna Papp n. Lemeny cu secretarul interimal dl Basiliu Podob , au și convocat pe t te d mnele și domnișorele rom ne din Cluș și giur pe a treia zi de Crăciun, 8 ianuarie st. n. la 3 ore după mieđ qi in casina română din Cluș, spre a debate și vot  proiectul de statute. Titlul reuniunii va fi: Reuniunea femeilor rom ne din Cluș și giur.

Cele dece porunci ale femeilor. Un diar din America a compus in stil glumeț cele dece porunci ale femeilor.  t -le! 1. Ferește-te de c rta primă, dar decă nu poți sc p , bagă de s m  s  rem i inving tore, asta e de mare ins mnatate pentru viitor. 2. Nu uită, că bărbatul teu e numai om și nu Dumnezeu; defectele lui să nu te surprindă. 3. Nu nec și pe bărbatul teu necontentit pentru bani, ci te silește a te mulțami cu suma statorită. 4. Dec  bărbatul teu dor  n'are inimă, stomac de bună s m  are; vei face dar  bine, decă cu tertura ta iți vei asigura plăcerea lui. 5. C te odată, dar nu pr  adese ori, mai lasă ca să fie al lui cuv ntul din urmă; lui face asta bucurie,  r tu n'ai nici o pagubă. 6. Din diare să nu cetești numai nimicurile și scenele familiare, ci cetește t te și caută a fi informată de t te; bărbatul va ved  cu plăcere, că și acasă p te s  vorbesc  de politică, f r a trebui să m rg  la club s u la casin . 7.  nc  și n focul discuțiunii să fii curtenet față de el; nu uită, că p n  ce ț-a fost mire, te-ai uitat in sus la el; nu voi dar acuma să-l despiciezi. 8. C te odată lasă-l să scie mai mult dec t tine, ac sta i va linguși vanitatea. 9. Fii amica bărbatului teu, decă e om cuminte;  r decă nu-i, ridică-l la tine, f -ți-l prieten, dar nu te cobori la el. 10. Stimetz  rudele lui, mai cu s m  pe mamă-sa, care l'a iubit mult mai de grabă dec t tine.

Societatea România Jună din Viena ne-a trimis raportul seu pe anul administrativ 1887—1888. Din acesta sc tem următoarele date. In ședințele societății dnii George Bogdan, Virgil Oniț, Dimitrie Axente și Const. Brăilean cetir  lucrări. Societatea a avut 45 de diare, biblioteca are 930 opuri in 770 de volume

și 849 broșuri. Fondul disponibil 1004 fl. 7 cr. fondul neatacabil 9323 fl. 29 cr. Averea totală: 14,209 fl. 16 cr. Numărul membrilor ordinari 36.

Un inginer român in str inotat . Diarul *L'illustration Europ ne* care ese in Brusela, laudă mult pe inginerul român dl I. Ch. Anastasiu, care lucrez  in Liège l ng  electricianul Pieger. Dl Anastasiu e din Galați și conduce la Liege o mare fabrică, unde incepe acum instalarea luminei electrice. D nsul lucrez  perfecțion ndu-se, cu g ndul să se intorc  apoi in țer  spre a-i aduce serviciile sale.

Unm tr eșoe papa. In vatican nu este nici o sobă (cuptor,) numai c teva vetre de foc. Apartamentul papei nici odată nu se inc ldește. Singurele petreceri ale ponteficului s nt preumblările sale in grădinile vaticanului. Sub ingrigirea-i proprie, in o parte o grădinei s'au plantat vii, ceea ce dă intregului un aspect țer nesc. Cardinalul Lavigerie a adus papei din Africa doue gazelle; din altă partei s'au dăruit un cerb și o c prior , aceștia se păzesc intr'un loc ingr dit. Din cele unspredece mii de odăi ale vaticanului papa nu ocupă dec t patru odăi intr'un etagiu și  r ș patru in etagiul de-asupra. Dintre acestea numai biblioteca se p te numi mai mare; t te celelalte sînt mici și scunde!

Șcri militare. S'au numit cu rangul dela 1 ianuarie 1889: major căpitanul cl. I. Mihaiu Noak de Hunyad la reg. de inf. Nr. 72; căpitani cl. I.: căpitani cl. II. Ioan Feneșan la reg. de inf. Nr. 19; Ioan Popescul la regim. de infant. Nr. 5; Mihaiu Șandru la reg. de inf. Nr. 65; Paul Duralia la reg. de inf. Nr. 99; Andreiu Hagan la reg. de inf. Nr. 63; Ioan Humiția la reg. 31 și George Boldea la regim. 64; căpitani cl. II. locotenenții Paul Costanu la reg. de inf. Nr. 2; Ioan Humiția la reg. 37; Gtb. Mucurlia la reg. 15 și Iuliu Mărgineanu la reg. 43; locotenenți: sublocotenenții Iuliu Botta la reg. de inf. Nr. 6; Victor de Moga la reg. 62 și Iosif Keveșan la reg. 50 și in sf șit sublocotenenți: locoțiitorii de oficer Dimitrie Herbay la reg. de inf. Nr. 82; Andreiu Petric la reg. de inf. Nr. 45 și Adl. Cozma la reg. de inf. Nr. 34. — *Oficeri in rezervă* cu rangul dela 1 ianuarie 1889 s'au numit următorii fosti voluntari de un an și suboficeri in rezervă: Ioan Fodor la reg. de inf. Nr. 68, Dimitrie Bardosy dela reg. de inf. 64. la reg. de inf. Nr. 31, F. Sava la reg. de inf. Nr. 80, Vincentiu Berau la reg. de inf. Nr. 93, Dominic Rațiu la reg. de inf. Nr. 31, F. Petrovici la reg. 37, Ioan David la reg. 50, Emil Stegu la reg. 87, Teodor Popovici la reg. 63, Dionisie Ciriac la reg. 63. George Popescu la reg. 64 și Traian Moșoiu la reg. 2. — *Locoțiitor de oficer* este numit suboficerul in rezervă Baulin Mărgineanu la reg. de inf. Nr. 63. — *S'a transferat* locotenentul Aurel Popovici dela reg. de inf. Nr. 64. la regimentul de tren Nr. 2.

Șcri din România. *Statul* va pune in esploatare in prim v ra anului viitor mai multe ape minerele de pe bunurile sale. — *Paraschiv Vasiliu*, mare proprietar și agricultor din Galați, a dăruit 60,000 lei pentru spitalul rural din Pechea. — 98 de deputați au subscris o cerere relativă la acordarea unei subvenții de 200.000 lei secțiunii rom ne pentru espoziția universală dela Paris.

Șcri sourte. *La Cluș* in 26 l. c. s'a deschis cu mare solenitate museul industrial tehnologic ardelesc. — *Weckerle*, secretarul de stat in ministerul de finanțe, va primi in cur nd portfoiul de ministru. — *Statua regelui Mateia* se va ridică in Cluș, unde d nsul s'a născut; un comitet instituit in Cluș face apel cătră public să contribuesc  pentru scopul acesta.

Oglinda lunei. *Starea regelui Milan* s'a clătinat f rte, căci el pretinde ca proiectul de constituție să

se voteze intocmai după cum s'a compus, dar imensa majoritate a scupcinei i este dușmană. Șci-va el împacă aceste elemente, etă condițunea dela care atâr-nă remănerea sa pe tron. Se dice, că densus ș-a și scris abdicarea in favorul fiului seu Alecsandru, numind o regentă, cu condițunea inse ca regina Natalia să nu se pôtă rentôrce in Serbia. O șci-re mai nouă spune, că radicalii, adeca dușmanii lui, au mers la palat și au felicitat pe regele; de alta parte inse se constatează, că numerul deputațiilor radicali, cari au felicitat pe regele, abia face a treia parte din numerul total. — *Din Roma* se scrie țiarului »Berliner Tagblatt« că s'a făcut o schimbare mare in dispoziția Italiei, anume simpatiile pentru Germania incep a se reci și es tot mai mult la ivelă inclinările spre Franca. — *Rusia* a refusat participarea oficială la esposiția din Paris. — *Guvernul italian* a luat hotărîrea să inființeze in orașele mai mari ale României școle pentru copiii coloniștilor italieni, in care să fie primiți și copiii români. In aceste școle se va da gra-tuit instrucția și copiii vor primi și pâne la amedi. Pentru limba italiană se vor numi câte un invetător și o invetătore de naționalitate italiană, er pentru limba română se vor numi invetători și invetătore de naționalitate română. — *Journal des Debats*, cunoscutul țiar din Brusela, in anul viitor va serbă a suta aniversară a inființării sale, publicând și o carte, care va cuprinde istoricul acelu țiar. — *Emil Castelar* va sosi 'n ianuarie la Roma, unde va rencepe agitațiunea sa pentru 'nfrățirea națiunilor de de ginte latină. — *Allgemeine Zeitung* din München, care pe timpul cât a apărut la Augsburg, a fost un țiar foarte important, a ajuns in crisă; deficitul anului curent a fost 35,000 fl.

Neorolôge. *Elena Otetelesan*, o damă de frunte in viața socială din București, a murit in sептēmăna trecută și a fost inmormentată cu mare pompă la București. Conform testamentului făcut de soțul ei, mort mai de mult, intręga lui avere va servi la facerea unui institut de fete românce, cărora li se va da o creșcere și educațiune de bune mume de familie, fără pretențiune seu lucș; prisosul ce va remănē după bugetul anului, se va capitalisă spre a se da zestre acelor fete, care nu va fi nici mai mult nici mai puțin decăt douē sute galbeni uneia. Er defuncta a lăsat rudelor sale suma de 100,000 lei, din care 15,000 lei să verse cassei Ateneului român. Incăt pri-veșce venitul proprietăților decedatei filantropē, acesta e lăsat in favôrea mai multor aședămintē de bine-facere. Esecutatôrea testamentului este dna Irina Cămpinean. — *Bucur Cioran*, proprietar in Reșinari, a murit acolo, la 23 l. c. in etate de 58 ani. — *Mihail Pop*, protopop gr. c. al Sătmăruului și paroc in Botiz-Vașvari, a incetat din viața la 13 l. c. — *Rachila G. Coman*, mama dlui profesor dr. G. Coman din București, a incetat din viața, in etate de 70 de ani, la Bungard lângă Sibiu.

M o d a.

Unul din articolele de toaletă ale damelor asupra căruiua trebuie mult insistat este: »mănușile.« O calitate importantă ce trebuie să indeplinescă o mănușe, este să fie de o estremă fineță; pe lângă acēsta să cuprindă mâna fără a o strînge, de și multă lume are reul obicei de a crede contraral.

Mănușă datēză din evul mediu, când eră de fer, la luptă ca și in adunările familiare ale nobililor,

Cu incetul se schimbă in mănuși albe de Suedia, purtate atât de femei cât și de diplomați și miniștrii. Până la Ludovic XIV mănușile-și conservă locul de onôre, er sub domnia acestuia se inlocuiră cu mite-nurile care lăsau să se vedă degetele încărcate de inele.

Mănușă a fost chiar cântată de poeți, cine nu șcie că Schiller a scris o poemă avēnd acest titlu și coprinđend versuri deliciôse.

In timpul nostru mănușă nu mai este așă de complicată ca in timpul vechiu. Fundele, panglicele care o ingreunau fără a o infrumușetă, s'au suprimat cu totul; chiar nasturii s'au redus la strictul necesar. Cele mai bune mănuși in Franca sunt cele de Grenoble, in Italia cele de Turin, mănușile din Suedia și cele din Englitera.

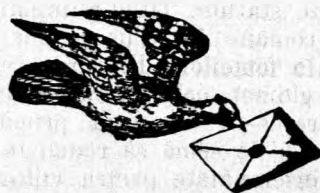
La Paris se preferă cele de Suedia, parfumate cu cedru de Liban, care dă mânei un parfum oriental forte ușor, plăcut și forte dulce.

Urmēză dar ca damele nōstre să pună multă grije in alegerea mănușii, căci nimic nu este mai adevērat decăt proverbul: »Arată-mi mănușă, ca să-ți șpui cine ești.«

*

La Paris in fiecare an es la ivelă escentricitățile modei. Estravaganța cea mai nouă a damelor din Paris este, că in loc de bijuterii, pōrtă niște orolôge mici pe tot felul de imbrăcăminte. Nu de mult o damă a aninat pe papucii ei de bal astfel de orolôge mici. Se n'țelege că asta a produs efect mare, mai ales intre bărbați, cari erau cu totul incântați de moda nouă, ceea ce e menită ca damele s'aibă dreptul a-și arată picioruțele.

Poșta Redacțiunii.

Dșbrei L. M. Va urmă in in anul viitor. Ve rugăm să ve serviți in scrierile ce ne trimiteți de ortografia adoptată de fôia nōstră, căci transcrierea ne nōstă timp mult

Dlui D. O. O. A sosit toc-mai la incheierea foii, dar nici in nr. viitor nu-și va perde

interesul.

Paris. N'am primit-o.

Dlui D. P. C. Nu le putem intrebuiță. Lasă poesia pentru poeți, er prosa pentru cei ce șciu mai bine limba românescă

Călindarul sептēmănei.

Țiua sепт.	Călindarul vechiu	Călind nou
Dum in.	Nasc. lui I. Chr. Ev. dela Mateiu c. 1, st. 1, gl. 2, a inv. 5.	
Duminecă	19 Mart. Sebastian	30 David
Luni	18 S. Mart. Bonifaciu	31 Silvestru
Martți	20 Mart. Ignatie	1 Ian. 1889 a.n.
Mercuri	21 Mart. Iuliana	2 Abel
Joi	22 Mart. Anastasia	3 Danil
Vineri	23 10 Mart. din Crit.	4 Isabela
Sămbătă	24 Mart. Eugenia	5 Simeon

Avis. Apropiându-se sfērșitul anului, rugăm pe toți aceia, cari primesc fôia nōstră, dar încă n'au respuns abonamentul, să binevoiescă a-l refui cât mai curēnd.

Proprietar, redactor, redactor respundător și editor: **IOSIF VULCAN.**

Cu tipariul lui Otto Hùgel in Oradea-mare.